

Кейинги надомат бефойда

19:00 / 22.10.2024 1280

Олдинги оятларда яҳудий ва насронийларнинг қилмишлари ва ниятлари маълум бўлган эди, келаси оятда улар билан қандай муносабатда бўлиш лозимлиги кўрсатилади:

بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ وَالنَّصْرَىٰ الْيَهُودَ نَتَّخِذُوا لَاءَ آمَنُوا الَّذِينَ يَتَأَيُّهَا ❁

الْقَوْمَ يَهْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا مِنْهُمْ فَإِنَّهُ مِنْكُمْ يَتَوَلَّوهُمْ وَمَنْ بَعْضِ أَوْلِيَاءِ

«Эй иймон келтирганлар! Яхудий ва насороларни ўзингизга валий - дўст тутманг. Улар бир-бирларига дўстдирлар. Сиздан ким уларни дўст тутса, албатта, у улардандир. Албатта, Аллоҳ золим қавмларни ҳидоят этмас» (Моида сураси, 51-оят).

«Валий» сўзи «дўст» маъносидан кўра чуқурроқ ва кенгроқ маънони ифодалайди. Валий бўлиш ўзаро бирлашиш, ёрдамчилар иттифоқини тузиш маъносини англатади. Қуръони Каримнинг аҳли китобларга нисбатан яхши муомалада бўлиш ҳақидаги маълумотлари бошқа масала, уларни валий тутмаслик ҳақидаги кўрсатмаси бошқа масаладир.

«Улар бир-бирларига дўстдирлар».

Яхудий ва насоролар кофирлиги туфайли бир-бирлари билан дўст бўладилар. Ислом нуқтаи назаридан куфр миллати бир миллат ҳисобланади. Уларнинг ҳаммаси Исломга қаршидирлар. Бу ҳақиқатни мусулмонлар яхши тушуниб олмоқлари ва ана шунга қараб муносабатда бўлмоқлари зарур.

«Сиздан ким уларни дўст тутса, албатта, у улардандир».

Мусулмонлардан ким кофирларни дўст тутса, улар билан биргалашса, уларни ўзига яқин деб билса, шубҳасиз, мусулмонлар билан ўз алоқасини кесган бўлади. У ҳам ўша кофирлар сафидан жой олади.

«Албатта, Аллоҳ золим қавмларни ҳидоят этмас».

Кофирларни дўст тутганлар ўзига ҳам, мусулмонлар жамиятига ҳам зулм қилган бўладилар. Албатта, ундай золим қавмларни Аллоҳ таоло ҳидоят қилмайди.

أَنْ نَخْشَى يَقُولُونَ فِيهِمْ يُسْرِعُونَ مَرَضٌ قُلُوبِهِمْ فِي الَّذِينَ فَتَرَى

عِنْدَهُ مَنْ أَمْرٍ أَوْ بِالْفَتْحِ يَأْتِي أَنْ اللَّهُ فَعَسَى دَائِرَةٌ تُصِيبُنَا

نَدِمِينَ أَنْفُسِهِمْ فِي أَسْرُوا مَا عَلَى فَيُصْبِحُوا

«Қалбларида касаллик борларнинг «Замон айланиб, бизга мусибат етишидан қўрқамиз», деб, улар томон шошилганини кўрасан. Ажаб эмаски, Аллоҳ фатҳ ёки Ўзи томонидан бирон иш келтирса-ю, ўзларича сирлашган нарсаларига надомат қилсалар» (Моида сураси, 52-оят).

Ушбу масалани яхшироқ тушуниб олишимиз учун бу ояти карималарнинг нозил бўлишига сабаб бўлган ҳодисани ўрганишимизга тўғри келади.

Имом ибн Жарир Тобарий Идрисдан қилган ривоятда қуйидагилар айтилади:

«Отамдан эшитганман, у эса Атий ибн Саъддан эшитган. У бундай деб айтган экан:

«Бани Ҳорис ибн Ҳазражлик Убода ибн Сомит Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб:

– Эй Аллоҳнинг Расули, менинг яҳудийлардан валийларим бор. Уларнинг сони кўп. Мен Аллоҳ ва Унинг Расули учун яҳудийларнинг валийлигидан воз кечаман. Ҳамда мен энди фақат Аллоҳни ва Унинг Расулини ўзимга валий деб биламан, – деди. Шунда (мунофиқларнинг бошлиғи) Абдуллоҳ

ибн Убай:

– Мен замоннинг айланишидан қўрқадиган одамман. Шунинг учун ўз валийларимдан воз кечмайман, – деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Абдуллоҳ ибн Убайга:

– Эй Абул Хабоб, Убода ибн Сомитга қарши яҳудийларнинг валийлигига бахиллик қилганинг сенга бўлсин, – дедилар. У:

– Қабул қилдим, – деди. Шунда Аллоҳ таоло «Эй иймон келтирганлар! Яҳудий ва насороларни ўзингизга валий – дўст тутманг» оятларини нозил қилди».

Бошқа ривоятларда таъкидланишича, Убода ибн Сомитнинг яҳудий дўст-валийларидан воз кечишига уларнинг Исломга ва Расули Акрам соллаллоҳу алайҳи васалламга қилган хиёнат ва душманликлари сабаб бўлган. Шундай ишларни қилиб турганларни ўзини билган мусулмон қандай дўст тутади? Асло! Уларни дўст тутиш учун ушбу оятда васфи келган ўтакетган мунофиқ каби бўлиш керак, холос.

«Қалбларида касаллик борларнинг «Замон айланиб, бизга мусибат етишидан қўрқамиз», деб, улар томон шошилганини кўрасан».

Яъни мазкур кофирларни, дин душманларини дўст тутиш учун инсон қалбида касали бор – мунофиқ бўлиш керак. Шу билан бирга, замон айланиб мусулмонлар енгилиб қолса, ғолибларнинг зарбаси остида қолмайин, деб қўрқадиган ҳам бўлиш керак. Демак, Исломга у ихлос билан кирган эмас. Мусулмонлар устун келиб турганда улардан қўрқиб, тили билан мусулмонлигини изҳор қилган, баъзи ибодатларга ва диний кўрсатмаларга ҳам амал қилиб турган. Лекин қалби касал – маразга тўла. Пайт пойлаб туради. Мусулмонларга қарши бўлган кофирлар билан ҳам дўстлашиб, ҳамкорлик қилиб, мободро замон айланиб, улар мусулмонлардан устун келиб қолса, менга зарар беришмасин, деб туради. Лекин иш тамоман бошқача бўлиб чиқиши ҳам мумкин.

«Ажаб эмаски, Аллоҳ фатҳ ёки Ўзи томонидан бирон иш келтирса-ю, ўзларича сирлашган нарсаларига надомат қилсалар».

Ҳақиқатда ҳам шундай бўлди. Аммо кейинги надомат бефойда.

«Тафсири Ҳилол» китоби асосида тайёрланди